

Ugdymo mokykla
Humanitarinių mokslų, menų ir socialinių mokslų fakultetas
Šv. Luko studentų miestelis
EXETER (EKSETERIS) EX1 1TE
JUNGTINĖ KARALYSTĖ

Elektroninio pašto adresas:
dave.walters@groundedpractice.co.uk

Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ pateiktos medžiagos Ekseterio universiteto (JK) padalinio „Thinking Schools @Exeter“ teikiama Mąstymo mokyklos akreditacijai gauti analizės ir vertinimo ataskaita.

Pradžia: mokyklos kontekstas.

Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ – tai nedidelė, sėkmingai veikianti, naujoviška ir į visumą orientuota ikimokyklinio ugdymo įstaiga, kurią lanko 109 2–6 metų amžiaus auklėtiniai. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ pagrįstai didžiuojasi sėkmingai įgyvendinama savo vizija – skatinti pozityvumą, tobulėjimą, bendradarbiavimą ir komandinį darbą siekiant, kad visi auklėtiniai būtų ugdomi kaip mąstantys vaikai. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ turi aiškią misiją – užtikrinti aukščiausios kokybės šiuolaikišką ugdymą, pagrįstą mokymusi visą gyvenimą ir individualizuota, į šeimą orientuota pedagogika. Vilniaus lopšelyje – darželyje „Gėlynas“ sėkmė moksle puikiai dera su asmeniniu tobulėjimu. Savo mokyklos kultūroje Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ siekia sutelkti dėmesį į kiekvieno auklėtinio individualius poreikius, stipriąsias puses ir talentus. Mokykloje apie mąstymą kalbama vieningai, ir tai kuria aiškiai matomą mąstymo kultūrą. Tai peržengia strategijos ribas ir yra aiškiai įgyvendinama per holistines vertybes, kurias sudaro penkios integruotos pagrindinės sudedamosios dalys:

- Pozityvumas
- Tikslumo siekimas
- Nuoširdus ir empatiškas klausymasis
- Mąstymo lankstumas
- Mąstymas drauge.

Tai aprėpia visą mokymąsi mokykloje (įskaitant profesinį mokymąsi). Labai vertinama savirefleksija, ir tai neabejotinai yra esminė Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ pedagoginės kultūros dalis. Pasiekimai (tiek akademiniai, tiek platesnio asmeninio tobulėjimo – įspūdingi; matosi, kad jie susiję su Mąstymo mokyklos elementų įdiegimu. Direktorė ir jos komanda puikiai išmano, kas vyksta Mąstymo mokykloje ir palaiko bendrą mokyklos požiūrį į lyderystę ir mokymą mąstyti. Inicijatyvinės grupės sudėtis puiki, o jai vadovaujama kvalifikuotai.¹

Vilniaus lopšelyje – darželyje „Gėlynas“ svarbi reikšmė teikiama auklėtinių pažangai įvairiuose etapuose. Mokyklos kelias į Mąstymo mokyklos akreditaciją prasidėjo prieš daugelį metų, kai ji nusprendė oficialiai įforminti savo pasiekimus metakognityvinio ugdymo srityje. Einant šiuo keliu sukurta ir įdiegta daugybė mąstymo strategijų bei priemonių, kaip antai, Mąstymo žemėlapiai, Mąstymo įpročiai, Aukštesniojo lygmens klausimų formulavimas (pagal Bloomo taksonomiją), Mąstymo skrybėlės, ir Mąstymo raktai.

¹ Veiklos apžvalgos forma (angl. Reflective proforma) ir nuorodos į medžiagą

Tai Vilniaus lopšeliui – darželiui „Gėlynas“ suteikė puikią platformą palaikyti ir didinti savo ryžtą bei entuziazmą taikant Mąstymo mokyklos elementus, o 2022 m. tapus akredituota Mąstymo mokykla – tobulėti toliau.² Palaikant didelę iniciatyvinės grupės įtaką svarbią reikšmę visapusiška direktorės ir direktorės pavaduotojos parama. Aktyvi vadovybės parama taip pat gerai matoma tobulėjimo procese, o pasiryžimas plėtoti Mąstymo mokyklą – aiškus ir tvirtas. Vadovybė reguliariai gauna konkrečią informaciją apie Mąstymo mokyklos pasiekimus ir aktyviai prisideda mokykloje prie lyderystės bendradarbiaujant.³

Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ nuolat siekia aukštų pasiekimų standartų. Tačiau daugiausia dėmesio teikiant ugdymo paslaugas šioje mokykloje skiriama ne tik galutiniam rezultatui, bet ir įtraukiamam visapusiškam mokymuisi visą gyvenimą. Konkretaus dalyko mokymasis susiejamas su platesniais aspektais, kaip antai, su psichologinės gerovės didinimu ir polinkių ugdymu. Dėmesys, kurį mokykla skiria kiekvieno vaiko individualiems poreikiams, turi ypatingos reikšmės ugdant kritinį mąstymą, kūrybiškumą ir savirefleksiją. Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ mąstymo bendruomenės nariai bendrauja geranoriškai ir pagarbiai. Čia labai vertinama viskas, kas naudinga mokyklos vizijai, misijai ir vertybėms.

Pagrindinė medžiaga

Thinking Schools @Exeter gavo direktorės ir direktorės pavaduotojos (mąstymo įgūdžių koordinatorės) parengtą mokyklos paraišką, kurioje pristatoma pažintinio ugdymo mokykloje istorija ir mokyklos nuveikti darbai, nuveikti po 2022 m., kai buvo gauta pirminė akreditacija, ypač nuo to laiko, kai pradėta siekti reakreditacijos. Akreditacijai gauti pateikta medžiaga puikiai įkomponuota į veiklos apžvalgos formą (angl. Reflective proforma). Joje pateikiamos nuorodos į išsamią pagrindinę medžiagą, aiškiai susietos su 15 kriterijų ir akreditacijos skiltimi. Į mokyklos interneto tinklalapyje pateiktą medžiagą įtraukta vaizdinė informacija, kuri parodo, kaip Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ moko mąstyti, bet ir kaip mokykla įtraukė šį aspektą į savo ugdymo kultūrą. Interneto tinklalapyje taip pat pateikiamos pagrindinės klasėje taikomų metakognityvinių metodų priemonės, kurios apima mąstymo žemėlapius, mąstymo skrybėles, mąstymo įpročius, mąstymo raktus, ir aukštesniojo lygmens klausimų formulavimą. Taigi aiškiai siekiama, kad mąstymas ir mokymasis taptų matomi. Mokykla tai gerai susiejo su savo vizija, misija, ir vertybėmis.

Mąstymo mokyklos etosas ir kultūra

Iš pateiktos medžiagos aiškiai matyti, kad mąstymo įgūdžiai yra įtvirtinti Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ kultūroje. Mokymo programos strategijos dokumentuose ir planuose aiškiai išdėstyta mąstymo strategija, kuri vėliau perkeliama į mokymo strategijas, taigi mąstymo metodai iš strategijos perkeliama į praktiką. Čia svarbiausia tai, kad šioje mokykloje daug dėmesio skiriama dalijimuisi gerąja patirtimi su visais darbuotojais. Dėmesys, skiriamas apmąstymui

² Ten pat

³ Ten pat

⁴ Mokyklos tinklalapis, Veiklos apžvalgos forma (angl. Reflective proforma) ir nuorodos į medžiagą

ir profesiniam tyrinėjimui puikiai parodo, kaip mokykla siekia kritiškumo, kūrybiškumo ir naujoviškumo.⁵

Puiki organizacinė struktūra ir vaizdinis pateikimas daro Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ mąstymo kultūrą ryškią ir pastebimą. Mąstymo kultūros reikšmė parodyta mokyklos tinklalapyje ir iliustracinėje medžiagoje. Stiprią mokyklos ir tėvų partnerystę mąstymo srityje užtikrina puikus komunikavimas su tėvais. Iš tikrųjų, tėvams teikiama išsami informacija apie tai, ką reiškia „būti“ mąstymo mokykla ir gausi pagalba skatinant taikyti mąstymo įgūdžius. Susirinkimai ir kiti vieši susibūrimai teikia daug galimybių dalytis vaikų mąstymo pasisėkimais. Mąstymo mokyklos etosą ir kultūrą dar labiau stiprina didžiulis dėmesys, skiriamas patirtiniam mokymuisi. Dėl šių veiksmų visa mokymosi bendruomenė yra pasirengusi padėti vaikams tapti visapusiškais visą gyvenimą besimokančiais žmonėmis.⁶ Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ užmezgė ne vieną partnerystę, pagrįstą mąstymo mokyklų bendravimą su vietos bendruomene, mąstymo mokyklų bendruomene ir platesne visuomene. Mokytojos reguliariai bendradarbiauja su kitomis mokyklomis ir vadovauja pedagoginiams elementams įvairiuose renginiuose, pavyzdžiui, miesto seminaruose ir konferencijose. Šis puikus bendradarbiavimas leidžia skleisti geriausią praktiką visoje mokyklos bendruomenėje. Per savo ryšius su daugybe suinteresuotų šalių Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ skleidžia pozityvią, rūpestingą ir kūrybingą atmosferą, parodydamas, kad jo organizacinė struktūra ir vizualinis pateikimas yra kruopščiai apgalvoti. Tai aiškiai matyti iš pateiktos medžiagos.⁷

Vadovybė ir visos mokyklos įsipareigojimas

Direktorė ir direktorės pavaduotoja yra visiškai įsipareigojusios palaikyti Mąstymo mokyklos etosą ir įgyvendinti pažintinio ugdymo programą. Tai peraugo į lyderystę visoje mokykloje, o stipri ir besiplėtojanti struktūra tapo puikios praktikos modeliu. Inicijatyvinę grupę sudaro ištis rinktinė atsidavusių darbuotojų komanda. Didžiulis dėmesys skiriamas profesiniam tobulėjimui, kurio pagrindu sudarytas paveikus mokyklos plėtros planas. Be to, direktorė ir direktorės pavaduotoja, vadovaudamosi išsamium pagrindinių akreditacijos elementų auditu, teikia pavyzdinę pagalbą ir atsiliepimus. Tai visiškai patvirtina pateikta medžiaga. Be to, tai yra pavyzdinės praktikos modelis.⁸ Vadovybė reguliariai informuojama apie mokykloje taikomus pažintinio ugdymo metodus gaudama išsamias ataskaitas ir lankydamosi užsiėmimuose. Atsiliepimai rodo teigiamus pokyčius mokinių mąstymo įgūdžiuose ir visos mokyklos ir visos mąstymo mokyklos plėtroje.⁹

Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ pedagoginei praktikai ypač būdingas modeliavimas ir lavinamasis ugdymas. Tiek komunikavimas, tiek planavimo procesai, įskaitant susirinkimus ir po jų atliekamus lavinamuosius veiksmus, yra puikūs. Šie aspektai kartu užtikrina nuolatinį dialogą apie mąstymo įgūdžius, kad būtų galima nustatyti konkrečias ugdymo sritis

⁵ Ten pat

⁶ Ten pat

⁷ Ten pat

⁸ Ten pat

⁹ Ten pat

ir jose imtis veiksmų.¹⁰ Gausi medžiaga rodo, kad Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ yra imlus pokyčiams ir naujovėms. Pažinimo metodų plėtojimas yra įtrauktas į mokyklos viziją ir skatina ją daug metų tobulėti, siekiant užtikrinti, kad mokykla turėtų aiškią viziją, grindžiamą įtraukiojo ir visuminio ugdymo vertybėmis. Šį įsipareigojimą sustiprino paraiška dėl reakreditavimo. Taigi Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“, diegdamas pokyčius ir naujoves, išliko savitas.

Parengtas specialus organiškasis mokyklos plėtros planas, skirtas užtikrinti platų mąstymo priemonių naudojimą visoje mokykloje. Kognityvinių pasiekimų įvairovė rodo, kad planai yra ambicingi. Jie parengti siekiant, kad savo pažintinį ugdymą vaikai galėtų palaipsniui perimti į savo rankas.¹¹ Be to, planai ir nenutrūkstamo profesinio tobulėjimo nuostatos gerai dera tarpusavyje ir užtikrina aiškų nuolatinio tobulėjimo mechanizmą.

Mokymasis ir mokymas

Iš pateiktos dokumentacijos aiškiai matyti, kad mąstymo įgūdžiai yra įtvirtinti Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ kultūroje. Iš tikrųjų, per mokyklos kasdienei praktikai vertę suteikia mąstymas. Mokyklos mokymosi ir mokymo metodika grindžiama patikrintais metakognityviniais principais. Šie principai aiškiai pateikiami visiems mokiniams ir pritaikomi prie konkretaus mokymosi Vilniaus lopšelyje – darželyje „Gėlynas“ konteksto. Pavyzdžiui, įvairūs metakognityviniai elementai priderinti į juos įtraukiant konkrečius mokyklos prioritetus. Elementų, kaip antai, mąstymo žemėlapių, mąstymo skrybėlių, aukštesniojo lygmens klausimų formulavimo, mąstymo įpročių, ir Bloomo taksonomijos integravimas puikiai parodo, kaip mokykla taiko savo pedagoginę viziją. Šie elementai sustiprinami susirinkimuose, kuriems taip pat tenka svarbi vieta mokyklos pasiekimų sistemoje. Visi auklėtiniai konkrečiai išmokomi naudotis pažinimo priemonėmis ir jas taikyti. Mokyklos mąstymo, mokymo ir mokymosi veikloje esminė reikšmė teikiama apmąstymui, tarpusavio vertinimui ir savęs vertinimui. Tai papildo kitus apmąstymo procesus, kaip antai, darbuotojų apmąstymus apie tai, kaip jie įgyvendina mokyklos mąstymo kultūrą. Šiuo atžvilgiu apmąstant aiškiai sutelkiamas dėmesys į tai, kas, kam ir kaip veikia geriausiai. Visa tai kartu su puikia lyderyste ir komunikavimu užtikrina apgalvotą dalijimąsi gerąja praktika su visais darbuotojais, kad jie taptų paveikūs per užsiėmimus. Visi darbuotojai yra įsitikinę bendro mokyklos mokymo mąstyti svarba ir neabejoja, kad visi auklėtiniai gali daryti pažangą. Tai dar labiau sustiprina mokyklos įsipareigojimą dėl pažintiniam ugdymui. Tai aiškiai rodo, kad jis yra vienas iš pagrindinių mokyklos tikslų.¹²

Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ pedagoginė metodika grindžiama aiškiu ugdymo planavimu ir nenutrūkstamu profesiniu tobulėjimu, tvirtai paremtu tyrimais ir medžiaga. Šis solidus tyrimų medžiagos pagrindas leido plėtoti mokymąsi ir mokymą tikslingai, nuosekliai ir veiksmingai. Iš mokyklos pateiktos medžiagos taip pat aiškiai matyti, kad čia ypač daug dėmesio skiriama mokymosi aplinkai. Šie elementai bei Vilniaus lopšelio – darželio įsipareigojimas skatinti asmeninį tobulėjimą ir gerovę

¹⁰ Ten pat

¹¹ Veiklos apžvalgos forma (angl. Reflective Pro-forma), mokyklos interneto tinklalapis ir nuorodos į medžiagą

¹² Ten pat

nukreipė mokymąsi ir mokymą į kiekvieno vaiko visuminį lavinimą.¹³

Išties jaučiama, kad darbuotojai prisiima pažintinio ugdymo vaidmenį ir tampa savo veiklą apmąstančiais specialistais. Taip aiškiai siekiama skurti mokymosi metodą, pagal kurį kuriuo ne tik ugdomos aukštesnio lygio mąstymo savybės, bet ir sudaromos praktinės galimybės joms atsiskleisti. Mokymosi aplinką praturtina veiksmingai naudojama rodomoji medžiaga. Tai skatina bendrą sutarimą dėl mokymosi bei ugdymo mąstymo ir mokymosi savireguliacija. Kurįmanoma, mokykloje yra individualizuoti ir kontekstualizuoti vaizdiniai ekranai, padedantys siekti nuoseklumo, atpažinti ir taikyti mąstymo įgūdžius. Vaikai skatinami siekti aukštų standartų rengiant aukštos kokybės darbų parodas. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ turi medžiagos, kuri aiškiai patvirtina mokymosi bei mokymo plėtojimą ir platesnių elementų suvokimą sudarant ypač gerą mokymo programą. Todėl jo veikla iš mokymo metodo išaugo į pedagoginę kultūrą.¹⁴

Mokymai

Vertybėmis besivadovaujanti direktorė bei jos komanda visiškai įsitraukė į pažintinį ugdymą ir užtikrino, kad kokybiškiems visų darbuotojų mokymams būtų skirta lėšų ir išteklių. Vadovybė visiškai pritaria šiai mokyklos veiklos kryptčiai. Visi darbuotojai gerai išmano pažintinio ugdymo ir psichologinės gerovės teoriją, taikymą ir vertinimą. Aukštos kokybės mokymai neabejotinai prisidėjo, kad pagrindinis dėmesys visoje mokymo programoje būtų skiriamas bendros mąstymo kalbos ir požiūrio kūrimui.¹⁵ Vykdoma nuolatinė ir diferencijuota mokymų programa, kuria siekiama plėsti jau dirbančių ir naujai paskirtų darbuotojų žinias apie įvairias pažinimo priemones, strategijas ir išteklius. Inicijatyvinės grupės nariai, veikdami kaip mąstymo mokyklos šalininkai, puikiai paskirsto palaikymą visai mokyklai. Mokyklos požiūris į nenutrūkstamą profesinį tobulėjimą nukreiptas į profesinį tobulinimąsi, o bendradarbiavimo elementai leidžia patirusiems darbuotojams dalytis savo patirtimi su naujais darbuotojais. Parengta aiški darbuotojų mokymų apžvalga, kurioje pateikiamos profesinio tobulėjimo veiklos, susijusios su mąstymo mokyklomis bei platesniais dalykais. Integruota ir bendradarbiavimu pagrįsta metodika yra puiki. Ji aprėpia aukštos kokybės konsultavimą. Aiškiai vertinama mokinių ir darbuotojų nuomonė. Tėvai išsamiai informuojami apie mąstymo mokyklų etosą, kuris ryškiai atsispindimas interneto tinklalapyje ir mokyklos komunikavime. Darbuotojai skatinami dirbti kartu ir vieni kitiems padėti ugdant mąstymą tiek apskritai, tiek sutelkiant dėmesį į konkrečius dalykus. Plačiai dalijamasi gerąja praktika, o stebint pamokas vertinama geroji praktika, ir ja dalijamasi tarpusavio skatinimo atmosferoje. Integruotas mokymo metodas plečia profesinio tobulėjimo galimybes, o tai labai prisidėjo prie mokyklos mąstymo kultūros tobulinimo. Pavyzdžiui, Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ darbuotojai lankėsi akredituotose mąstymo mokyklose Jungtinėje Karalystėje, kad galėtų pasidalyti idėjomis, susijusiomis su mąstymo mokyklų metodika. Iš tikrųjų, mokyklos požiūris į profesinį tobulėjimą grindžiamas tyrimų kultūra, kuri remiasi naujausiais moksliniais tyrimais, veiksmų tyrimų projektais ir išorės ekspertų patirtimi. Ateityje tam praverstų tolesni specialistų tyrimai pagal

¹³ Ten pat

¹⁴ Ten pat

¹⁵ Veiklos apžvalgos forma (angl. Reflective Pro-forma), mokyklos interneto tinklalapis ir nuorodos į medžiagą

SPARE modelį, o iniciatyvinė grupė yra puikiai pasirengusi vadovauti šiam procesui.

Vertinimai ir rezultatai

Siekiant ištirti pažinimo įgūdžių ugdymą ir jų sąsajas su mokymosi rezultatais platesne prasme, reguliariai taikomos alternatyvios ir papildomos vertinimo formos – ugdomasis, apibendrinamasis ir ipsatyvusis vertinimas. Šie vertinimai aprėpia stebėjimus, užsiėmimų artefaktus ir įvairius patikimus kiekybinius rodiklius. Vilniaus lopšelyje – darželyje „Gėlynas“ su vertinimo procesu neatskiriamai susijusi savirefleksija ir darbuotojų bei auklėtinių nuomonė. Savirefleksija glaudžiai susieta su tarpusavio vertinimu ir savęs vertinimu. Rezultatai labai veiksmingai naudojami mokymosi pasiekimams skatinti, o vertinimai padeda tikslingai įsiterpti ir padėti auklėtiniams. Vertinimai rodo didelę pažinimo bei savivokos pažangą ir nusako tolesnio tobulėjimo strategijas. Pasiekimų rezultatai pagrindinėse srityse taip pat rodo įspūdingą tobulėjimą. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ puikiai naudoja kokybinius bei kiekybinius rodiklius, ir tai yra puikios praktikos pavyzdys. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ laikosi teisingo požiūrio į vertinimą, kai duomenimis ne vadovaujama, o tik pasinaudojama, kad vertinimas netaptų mokymo programos pagrindu, o tik padėtų ją sudaryti.¹⁶

Mokykla neabejoja, kad dėmesys pažinimo ugdymui, teikiamas nuosekliame visos mokyklos požiūryje į mokymąsi, sustiprino vaikų nusiteikimą ir pasitenkinimą, ugdė jų savarankiškumą, prisidėjo prie kokybiško mokymo ir lėmė geresnę auklėtinių pažangą.¹⁷ Iš įvairių šaltinių gauta kokybinių duomenų, rodančių, kad mokymosi elgsenų ugdymas yra susijęs su teigiamais auklėtinių rezultatais ir puikia vidine motyvacija.

Puikus visapusiškas auklėtinių tobulėjimas rodo įspūdingą poveikį. Pačios mokyklos atlikta šių rezultatų vidinė analizė yra gera. Ji atspindi teigiamą pasiekimų tendenciją bei siekį toliau tobulėti.¹⁸

Programų vertinimas

Naudojamų pažinimo priemonių, strategijų ir išteklių visuma nuolat peržiūrima, ypač atsižvelgiant į jų poveikį mokinių metapažinimui ir įgūdžių, strategijų bei mokymosi elgsenų perteikimui. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ naudojami SPARE aiškinamojo vertinimo modeliu, o o pagrįstų vertinimų rezultatai padeda tobulinti mokyklą pagal puikų mokyklos plėtros planą. Todėl į vertinimo procesą įtraukiami su mąstymu, požiūriais ir elgesiu susiję kiekybiniai bei kokybiniai duomenys. Šie vertinimai yra puikūs ir pagrįsti įvairiais rodikliais. Šie vertinimai taip pat įtraukiami į puikų tyrimais pagrįstą mokyklos profesinio

¹⁶ Ten pat

¹⁷ Veiklos apžvalgos forma (angl. Reflective Pro forma), mokyklos interneto tinklalapis ir nuorodos į medžiagą

¹⁸ Ten pat

tobulėjimo ciklą siekiant nustatyti aiškia lavinimo kryptį. Darbuotojai aktyviai dalyvauja lyginant duomenis, o kolegų stebėjimai būna ypač paveikūs vertinant pedagogiką. Ypač reikėtų paminėti labai veiksmingą mokinių nuomonės panaudojimą vertinimo procese pasitelkiant įvairius elementus, pavyzdžiui, mąstymo žemėlapių apmąstymus. Apmąstymo elementas labai veiksmingas ir šiuo atžvilgiu. Vadovavimas grindžiamas tvirtu bendradarbiavimu. Tą puikiai parodo puikus konsultavimas ir išorės ekspertų pasitelkimas. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ sukūrė mąstymo ir mokyklos tobulinimo kultūrą, kai darbuotojai visuomet turi galimybę aptarti pažintinio ugdymo procesą bei jo veiksmingumą ir jo palaikymo bei tobulinimo būdus. Išties jaučiama, jog „čia mes dirbame taip“, ir tai aiškiai rodo siekį kurti mąstymo kultūrą. Ugdymo planai organiški ir parengti bendromis jėgomis. Jų vertinimo procese labai svarbi visos mokyklos bendruomenės nuomonė. Vertinimas aiškiai orientuotas į mąstymo įgūdžių ir strategijų perteikimą, o tai, kad visi vertinimo elementai parengti bendromis jėgomis, yra puikios praktikos pavyzdys. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“, būdamas įtakinga mąstymo mokykla, yra gerai pasirengęs būsimam aukštesnio lygio akreditavimui, o tai atspindi nuolatinį siekį kurti išskirtinį visos mokyklos požiūrį į mąstymo mokymą.

Pasiekimai

Nekyla abejonių, kad Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ yra visapusiškai įsipareigojęs visoje mokykloje plėtoti ir įtvirtinti pažintinį ugdymą. Mokykla išties pagrįstai didžiuojasi savo istorine sėkme diegiant iniciatyvas ir išlaikant autentiškumą. Iš turimos medžiagos matyti, kad mokykla šiuos praktikos pavyzdžius išgrynino ir integravo tiek pagal tai, kaip jie taikomi kartu, tiek pagal tai, kaip jie visoje mokykloje, visose funkcijose ir amžiaus grupėse tapo mąstymo kultūros dalimi. Kruopščiai ir laipsniškai diegiant pažinimo priemones ir nuolatinį profesinį tobulėjimą siekiant, kad mokytojos taptų įgudusiomis tarpininkėmis, mokymasis vyksta puikiai. Tai aiškiai susiję su mokyklos vizija, misija ir vertybėmis. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ sukūrė tvirtą pagrindą, užtikrinantį, kad visos mokyklos požiūris į mąstymo ugdymą klestėtų. Iš tiesų, pažanga kuriant visos mokyklos požiūrį į mąstymo ugdymą jau daugelį metų yra įtrauktas į mokyklos ugdymo planus. Išorės konsultantai puikiai prisidėjo prie nuoseklumo ir individualaus kūrybiškumo suklestėjimo, kadangi ugdymo kontekstui buvo skiriama daug dėmesio. Visi šie elementai kartu veiksmingai skatina visų vaikų lavinimo pažangą ir darbuotojų profesinį tobulėjimą, kadangi jie gauna puikų palaikymą ir tampa patys atsakingi už savo lavinimąsi.

Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ – tai informuota, į vaiką orientuota ir novatoriška ugdymo bendruomenė, vykdanči puikų visapusišką ugdymą. Todėl Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ viską, ką daro, grindžia individualiais vaikų poreikiais. Be to, mokykla užtikrina visapusišką ir refleksyvią ugdymo patirtį, skatindama mokinius išsiugdyti norą pažinti pasaulį. Auklėtiniai ne tik žino, ko iš jų tikimasi, bet ir supranta, kodėl jie mokosi. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ vadovaujasi tikslu, kruopštumu, atjauta, siekiais, empatija ir rūpesčiu visais lygiais. Jis yra tvirtai įsipareigojęs išlaikyti mokyklos viziją, misiją ir vertybes.. Mąstymas Vilniaus lopšelyje – darželyje „Gėlynas“ klesti, kadangi mokykla išties

vadovaujasi pagrindiniais metakognityvinio ugdymo principais. Svarbi vieta mokyklos darbe tenka įtraukiojo ugdymo plėtrai ir glaudžiam bendradarbiavimui. Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ – tai puikus mąstančios mokyklos pavyzdys. Ši mokykla savo ugdymo veikloje daugiausia dėmesio skiria patirtiniam mokymuisi ir profesiniam tobulėjimui, kad auklėtiniai taptų visapusiškais visą gyvenimą besimokančiais žmonėmis.

Išvada

Visa pateikta medžiaga neigiamai rodo, kad Vilniaus lopšelis – darželis „Gėlynas“ atitinka „Thinking Schools @Exeter“ nustatytus mąstymo mokyklos kriterijus ir yra tvirtai pasiryžęs nenutrūkstamai tobulinti bendrą mokyklos požiūrį į mąstymo mokymą. Todėl rekomenduoju suteikti jam reakreditaciją iki 2028 m. birželio.

Norėčiau padėkoti mokyklai už pateiktą išsamią ir pagrįstą medžiagą, aiškiai susistemintą pagal vertinimo sritį, kuri leido susipažinti su puikia jos praktika.

Rekomendacijos tolesnei veiklai

Pabaigoje pateikiu keletą pasiūlymų, kaip mokykla galėtų toliau eiti mąstymo mokyklos keliu ruošdamasi vizitacijai, skirtai padėti planuoti veiksmus. Tam būtų galima imtis tokių dalykų:

- Toliau tobulinti ir palaikyti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą rengiant nuolatinis išorinius ir vidinius mokymus, kuriais siekiama racionalizuoti tai, kas veikia geriausiai, tobulinant jau turimą geriausią praktiką. Toks mokymų derinys užtikrins vidinio savęs tobulinimo ir išorinio novatoriškumo bei perspektyvos pusiausvyrą. Tam reikia įsigilinti į pažinimo priemones ir polinkių ugdymą, kad būtų galima toliau nustatyti pagrindinius metapažinimo procesus, kurie gerina vaikų mokymąsi ir mąstymą.
- Toliau integruoti mąstymo procesus su klausinėjimu, vaizdinėmis priemonėmis, polinkių ugdymu, sąmoningo mąstymo rutinomis, proceso įvertinimu, produkto įvertinimu, proceso vertinimu ir produkto vertinimu. Tai galėtų būti atliekama apžvelgiant šių elementų integravimą.
- Stebint pamokas daugiausia dėmesio reikėtų skirti pagrindiniams mokymosi ir mąstymo procesų rodikliams. Jie turėtų būti paprasti, aiškiai įžvelgiami ir suprantamai išdėstyti visiems darbuotojams. Šiuo atžvilgiu ypač naudingas šaltinis yra darbas „Project Zero“ (Harvardo universitetas). Šie mąstymo ugdymo rodikliai gali būti naudojami tiek formatyviai (idealiu atveju – realiu laiku), kad mokytojos esant reikalui galėtų pateikti atsiliepimus, tiek sumatyviai, kad mokytojos ir vadovybė galėtų stebėti ir vertinti poveikį.
- Toliau pereikite nuo vertinimo prie vertinamųjų tyrimų, kad būtų toliau skatinamas darbuotojų kaip profesionalių tyrinėtojų tobulėjimas. Norint gauti Pažengusios mąstymo mokyklos akreditaciją, tyrimus atliekantys specialistai turėtų mokyklos žurnale, vietos laikraščiuose, mokyklos tinklalapyje, ir profesiniuose leidiniuose skelbti straipsnius apie geriausią praktiką. Kiti forumai, kuriuose galima viešai skelbti apie rezultatus – tai vadovų/mokytojų mokymosi bendruomenės ir veiklos tyrimų seminarai. Taikant tai visuose vadovavimo ir darbo klasėse lygiuose labai praverčia SPARE

tiriamasis vertinimo modelis.

- Vertindami apsvarstykite penkis pagrindinius klausimus: Kas veikia geriausiai? Kam? Kokiomis aplinkybėmis? Kaip? Kodėl? Šiuos klausimus galima įtraukti į SPARE tiriamojo vertinimo modelio „E“ dalį.
- Formuluojant būsimus pokyčius kuriais siekiama gilinti ir plėsti Vilniaus lopšelio – darželio „Gėlynas“ žinias bei kompetenciją – taikyti Pažengusios mąstymo mokyklos kriterijus.
- Apsvarstykite galimybę toliau plėtoti mokinių apmąstymus per apmąstymų dienoraščius, papildant jau ir taip puikią mokyklos analizavimo ir vertinimo praktiką.
- Apsvarstykite galimybę toliau plėtoti ir suderinti mąstymo rutinas (jau suderintas su Bloomo taksonomija) su pamokų tikslais (ir tiriamosios analizės tikslais), kad būtų lengviau tikslingai planuoti ir mokyti/mokytis.
- Toliau svarstykite metakognityvinių metodų vietą kuriant mokymo programą. Pavyzdžiui, tyrimai parodė, kad didesnis poveikis pasiekiamas, kai taikomas „mišrus“ metodas (atskiras ir integruotas į dalykus mokymas).

Dr. Dave Walters, švietimo bakalauras su pagyrimu, švietimo filosofijos magistras, švietimo daktaras
Mąstymo mokyklų vertintojas
Grounded Practice Educational Services

Ekseterio universiteto (JK) vardu
2025 m. birželis